

af BARNENATUREN var det Grundlag, som var af væsentlig Betydning for Udviklingens Gang med Hensyn til Børnene. Jeg er enig med ham deri. Jeg er ligeledes enig med det ærede Medlem for Christed Amts 2den Valgkreds (Sagd), idet han omtalte de forskjellige Ting, som særligt vare nødvendige med Hensyn til Børnenes Udvikling og Opdragelse. Han nævnte til Slutningen, at det Væsentligste var dog det, et Hjertelivet udvikledes, og han sagde senere, at selve Livet var Udviklingens Stole. Disse Sætninger vil jeg fuldstændigt tiltræde. Jeg er ogsaa fuldstændig enig i, hvad der er sagt om Kjærlighed til Børnene og Forstaaelse af BARNENATUREN; men der er næppe Noget, der har større Kjærlighed til Børnene, end Forældrene selv, og der er Ingen, der har bedre Forstaaelse af BARNENATUREN end Forældrene selv, og at den hos dem er den første Begyndelse til Skolen. Derfor anser jeg det for rigtigst, at Forældrene selv tage sig af deres Børns Undervisning. Nu er det en Kjendsgjerning, at de ikke altid kunne gjøre det — der kan være forskjellige Hindringer i Veien derfor — saa ligger det nær at tro, at Forældrene ville udvalge sig en Mand, som de kjende, og som de vide dele Livsanskuelse med dem, og faae ham til at undervise og opdrage deres Børn. Naar de Herrer ville fastholde dette — om Kjærlighedens Forstaaelse af BARNENATUREN og Hjertelivets Udvikling som det Vigtigste — saa ville de være enige med mig om, at Friskolen dog er den bedste Stole. Det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds sagde, at fra Skolen skulde hentes god og sund Kundskab — det kan jeg fuldstændig slutte mig til og ligeledes dertil, at det skal være Kundskaberne, der klare Tanker, rene Følelsen og styrke Villien — det er jeg ogsaa enig med ham i —; men naar han mente, at der findes Skoler af en vis Reining, hvor man lagde mindre Vægt derpaa — jeg tror endog han nævnte udtrykkeligt Friskolen — da tager han visstnok fejl. Det ærede Medlem sagde, at man havde ondt ved at faae fat paa, hvad Forsvarerne for Friskolen egentlig vilde, da de talte saa meget i Billeder; men det ærede Medlem talte jo ogsaa i Billeder, og han begyndte sin Indledningstale med at tale i Billeder. Jeg kan nu ikke tænke mig Andet end, at det Ufordelagtige, som det ærede Medlem har hørt om Friskolen, er maaske en lille Fjer, som er bleven til 5 Høns, inden den kom til det ærede Medlem, og deraf har han dannet sig en Mening om Friskolen; thi efter de Grundbetragtninger, som det ærede Medlem har gjort gjældende, maa han være enig med os. Ved at omtale Tilshynet, kom det ærede Medlem til at omtale Religionsundervisningen, og fremkom med nogle stærke Ytringer mod dem, som vilde have Religionsundervisningen som tvunget Sag ud af Statskolen. Jeg veed ikke Noget, der har talt om, at Religionsundervisningen skulde ud af Skolen. Det ærede Medlem sagde med Hensyn

dertil, at han skjønnede ikke rettere, end at vi forverlede det religiøse Indtryk med religiøs Kundskab. Jeg tror det ikke; men jeg skal for mit Vedkommende sige, at skulde jeg vælge mellem de to Ting, saa foretrakker jeg det religiøse Indtryk for religiøs Kundskab, og jeg skal oplyse dette ved en lille Fortælling. En Gang kom en Dreng ind i en Have og stjal Urter. Gartnerkonen kom efter ham og sagde: Du kjender altsaa ikke det syvende Bud. — Jo. — Og dog skjæler Du. — Nei, jeg spiser blot Urter. — Sagen var den, han havde Kundskaber, han kunde det syvende Bud, men han havde intet levende Indtryk af, hvad det var at stjæle. Jeg tror, at det ærede Medlem selv forverler religiøs Kundskab med kristeligt Liv. Det, det kommer an paa, er, at Livet virkelig vækkes. Det Forkerte ved Religionsundervisningen i Skolerne viser sig navnlig ved de halvbaarlige Examinere. Det gaar med Religionsundervisningen som med andre Sag. Forud for en saadan Examinens Afholdelse, 14 Dage, 3 Uger eller en Maaned før Prøven, presses ligesom med en Trykpumpe Kundskaberne ind i Børnene. Naar saa den store Dag kommer, pumpes de ud igjen. Børnene faae ganske vist en Del Religionskundskab, men, som jeg tror, paa Livets Beføstning. Jeg vil i alt Fald ikke paa nogen Maade kunne være med til at sætte Børnene ind i en Statskole, saa længe som vi ikke kunne blive fri for noget Saadant, thi jeg tror, det er det mest Udelæggende for Børnenes Livs-udvikling, som kan tænkes. Det samme ærede Medlem udtalte, at Religionsundervisningen var Skolens Lys og Varme; men jeg er bange for, at, dersom vi skulde have en saadan Undervisning som den, han paapegede, med stærke religiøse Kundskaber, saa vilde det hverken blive Lys eller Varme. En Ting maa man huske paa, og det er, at det netop i religiøs Henseende er af Betydning, at Religionsundervisningen i Skolen er tvangfri. Man maa huske paa, de smaa BARNESJÆLE lide Skade ved saaledes at skulle have Alt lagt til Rette og taget som en Kundskabsprøve, i Stedet for at de altid skulde have det som et Liv, og dersom man følger den Vej, som af ham blev anviset, saa tror jeg, det vil føre til, at deres Liv lider Skade. Men om der end kommer noget Lys — og det kan vel være —, saa vil der i alt Fald komme grumme lidt Varme, og jeg skal da minde om det gamle Ord, at „Lys uden Varme er Helvedes Kval.“ Der blev udtalt et lille Ord med Hensyn til det meget staaende Udtryk, som er gængs i det kristelige Samfund, nemlig: den lille Flok. Jeg skal ikke opholde mig derved, men kun sige, at, naar vi staa overfor Spørgsmaalet om at faae den tvungne Undervisning ud af Statskolen, saa paa vi dette af religiøse Hensyn, og fordi vi have Kjærlighed til det Bedste, som vi kjende, samt netop fordi vi i denne Forbindelse ere glade ved, om vi kunne faae Lov til at regne